

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Кафедра фінансів і банківської справи
Департамент фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації
Кафедра фінансів і банківської справи
Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка
Кафедра фінансів Національного університету «Львівська політехніка»

Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
19 листопада 2018 року
м. Ужгород**

III Всеукраїнська науково-практична конференція «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти»

УДК 336 (477) (063)

Ф59

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №11 від 19.11.2018 року.

Відповідальний за випуск:

Варцаба Віра Іванівна – завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д.е.н., доцент

Редакційна колегія:

Пойда-Носик Ніна Никифорівна – професор кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., професор

Чубарь Оксана Геннадіївна – доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., доцент

Кампо Георгіна Михайлівна – доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., доцент

Чакій Ольга Іванівна – доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н.

Загоруйко Світлана Володимирівна – старший викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Мицька Тетяна Василівна – старший лаборант кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Ф59 Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 19 листопада 2018 р.) – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 420 с.

Збірник укладено за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти», яка відбулася 19 листопада 2018 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансової системи держави та регіонів, які охоплюють: проблематику бюджетно-фінансової автономії в умовах децентралізації; діяльності суб'єктів грошово-кредитного ринку; удосконалення механізмів фінансового менеджменту підприємництва; фінансів підприємств; актуальні проблеми реалізації митної політики держави; методичні та практичні засади оціночної діяльності, що в сукупності виступають ключовими факторами процесу перебудови національної та глобальної моделі фінансово-кредитних відносин.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

УДК 336 (477) (063)

© Автори тез, 2018

© ДВНЗ «УжНУ», 2018

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Аксенюк О.Ю.	12
Сутність платіжного балансу та окремі інструменти його регулювання	
Базильчук К.В.	15
Фінансовий ринок України: стан та тенденції розвитку	
Бідзіля М.І.	18
Вплив зовнішнього державного боргу на активність економіки України	
Бубнівська Д.І.	21
Сучасний стан боргової безпеки України	
Варцаба В.І., Мостіпака О.	24
Державний борг як загроза трансформації національної економіки в умовах глобалізаційних процесів	
Гера С.С.	28
Страхування життя: проблеми та перспективи розвитку	
Данещук В.В.	31
Платіжний баланс країни та його вплив на валютний курс національних грошей	
Дойонко А.М.	33
Основні проблеми сучасної глобалістики та шляхи їх вирішення	
Жолоб А.О.	36
Конвертованість валюти як чинник економічної безпеки держави	
Заворотько-Букай А.О.	38
Лібералізація та глобалізація економічної системи як паралельні процеси її формування	
Золотар А.К.	41
Проблеми екологічного оподаткування в Україні та шляхи їх вирішення	
Кісіль Ю.В.	44
Особливості розвитку фінансового ринку в умовах глобалізації	
Кобзар І.А.	47
Глобалізація на світових фінансових ринках та її наслідки	
Ковач Ю.Е.	50
Проблеми непрямого оподаткування та шляхи їх вирішення	
Костя М.	52
Недержавне пенсійне страхування в Україні : сучасний стан та перспективи розвитку	
Курочкіна І.Г.	55

Аналіз світової банківської системи в умовах глобалізації	
Мартінова Н.О.	59
Чинники впливу на обсяг та структуру грошової маси в Україні	
Миркун Б.А.	61
Особливості валютного регулювання в Україні в сучасних умовах	
Пантьо В.А.	63
Сутність і класифікація фінансових інструментів	
Проценко О.Л.	67
Необхідність економічних заходів з адаптації сфери охорони громадського здоров'я України до глобальних кліматичних змін за європейським зразком	
Пужакова А.С.	70
Вплив фінансової глобалізації на економічну систему України	
Рибалка Т.І.	72
Фінансово-кредитні інститути як складові політики сприяння експорту на національному рівні	
Росоха С.	74
Система пенсійного забезпечення в Україні: сучасний стан та проблеми реформування	
Рудик В.К.	78
Особливості сучасного етапу реформування національної пенсійної системи	
Саламаха Ю.В.	81
Значення фінансової безпеки для економіки України в сучасних умовах господарювання	
Сіренко Н.М., Мікуляк К.А.	83
Розвиток аграрного сектору в умовах глобалізації	
Соболева-Терещенко О.А, Кислицька І.І.	87
Фінансова складова розвитку трудового потенціалу в умовах глобалізаційних процесів	
Староста В.Ю.	90
Основні учасники міжнародного валютного ринку	
Терновська К.Є.	95
Податкова безпека України, актуальні виклики та загрози	
Тимчак М.В., Шетеля В.В.	98
Шляхи реформування медичного страхування в Україні на сучасному етапі	
Тітор В.С.	102
Стратегії інтеграції України у світовий фінансовий ринок	
Тороні Г.П.	104
Вплив зовнішнього державного боргу на фінансову безпеку держави	
Хамула А.В.	107

Оцінка зміни ставок оподаткування акцизним податком в Україні Ханалієва І.С.	110
Розвиток фінансового ринку України в умовах глобалізації Чакій О.І., Носика О.С.	112
Проблеми системи оподаткування в Україні Чепелюк Г., Александров В.Ю.	114
Інвестиційний потенціал України як передумова для розвитку індустріальних парків Чубарь О.Г., Легеза Н.Е.	118
Інструментарій фінансового забезпечення в державних концепціях інноваційного розвитку Шкодін І.В.	121
Глобальні трансформації фінансового ринку	
СЕКЦІЯ 2	
БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА АВТОНОМІЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	
Грига Х.І.	124
Проблеми формування доходів державного бюджету України	
Жмайлова О.Г.	127
Управління фінансовими ресурсами об'єднаних територіальних громад як умова забезпечення їх фінансової спроможності	
Крайнянська М.І.	129
Стратегічні напрями вдосконалення бюджетної децентралізації як фактору забезпечення фінансової автономії регіонів і формування самодостатніх громад	
Куруц Г.Ю.	132
Основні етапи процесу бюджетної децентралізації в Україні	
Лазар А.П.	136
Недоліки сучасної системи міжбюджетних відносин в Україні	
Лазар П.Д., Траньович Ю.П.	139
Аналіз результатів впровадження бюджетної децентралізації в Україні	
Мінкович В.Т.	143
Теоретичні засади децентралізації	
Міняйло О., Хижняк А.	146
Видатки бюджету та державні запозичення як інструмент державної фінансової політики	
Мулеса Е.В.	148
Термінологічний апарат регіонального саморозвитку	
Ошкодер А.А.	152
Державно-приватне партнерство як механізм стимулювання соціально-	

економічного розвитку регіонів

Пітюлич М.М., Загоруйко С.В.

Формування об'єднаних територіальних громад в регіоні в умовах здійснення адміністративно-територіальної реформи 154

Сочка К.А.

Місцеві бюджети: інструменти регіонального споживання чи розвитку 158

Шимон М.В.

Шляхи зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації 162

СЕКЦІЯ 3

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Безноско К.О., Солодка С.Є.

Проблематика сьогодення: малий бізнес в Україні 165

Глеба Р.Я.

Аналіз інвестиційної діяльності в Україні 167

Грибаніч М.М.

Аспекти формування механізму банкрутства підприємств в Україні 171

Данкович К.В.

Акціонерні товариства в Україні 174

Дуфинець В.В.

Розробка ефективної політики управління оборотними активами компанії 178

Зіновська С.І.

Доцільність використання методів мотивації персоналу на промислових підприємствах 181

Кобзар І.А.

Ефективний ризик-менеджмент – запорука фінансової стабільності банку 185

Куруц Г.Ю.

Функціонування спрощеної системи оподаткування в Україні 187

Лозиченко О.М.

Особливості використання інформаційного забезпечення при здійсненні фінансового аналізу діяльності промислових підприємств 190

Лукачина С.С.

Недоліки спрощеної системи оподаткування в Україні 194

Паламаренко Я., Лесько Л.

Організаційно-економічний механізм в ефективному управлінні процесами на підприємстві 196

Саенко Г.

Управление процессами финансового менеджмента предпринимательства по согласованным компонентам логистических коммуникаций 200

Соколова Е. Застосування збалансованої системи показників при розробці стратегії компанії	202
Терновська К.Є. Менеджмент страхових компаній України: проблеми та перспективи розвитку	204
Ходзицька В.В. Оптимізація антикризового фінансового управління корпорацій	208

СЕКЦІЯ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Бабій О.М., Тиченко А.В. Шляхи та резерви збільшення прибутку виробничого підприємства	211
Бабіч Ю.Ю. Прогнозування фінансової кризи на підприємстві	214
Барішевська І.В., Шишпанова Н.О. Страховання як інструмент управління ризиками сільськогосподарських підприємств	216
Волуйчик О.В. Оцінка ліквідності підприємства в контексті аналізу його фінансового стану	219
Головій Т.В. Проблеми управління витратами та шляхи їх вирішення	223
Горпинич В.В. Власний капітал підприємства та джерела його формування	226
Десятун О.В. Теоретичні основи оптимізації структури оборотних активів підприємства	229
Дмитров О.М. Аграрні розписки як джерело залучення фінансових ресурсів у розвиток сільськогосподарських підприємств	231
Дубочинський М. Актуальні проблеми формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств	234
Зуєва А.В. Підвищення продуктивності праці сільськогосподарських підприємств за рахунок впровадження техніко-технологічної механізації виробництва	236
Кампо Г.М., Рибак В.І. Процедура аналізу фінансової стійкості підприємств	239
Кивенко В.І. Особливості формування прибутку сільськогосподарських підприємств	242
Кравченко О.О.	244

Оцінка ризику неплатоспроможності підприємств в умовах нестабільної економіки Маньківська І., Гвоздь О., Пилипенко А.	248
Господарська операція та первинний документ як важливі елементи обліку Михайленко В.В.	250
Сучасний стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні Святогор В.В.	253
Проблеми та напрями покращення державного регулювання інноваційної діяльності в Україні підприємств промисловості у сфері їх фінансового забезпечення Скочилів Р.Ю.	258
Особливості оцінки фінансового потенціалу підприємства (на прикладі державного підприємства «45 Експериментальний механічний завод» м. Вінниця) Соболева-Терещенко О., Ванієва М.	262
Вплив обліку та мотивації оплати праці на ефективність використання фінансів підприємства Соболева-Терещенко О., Іванців Н.І.	264
Financing of small business in Ukraine: sources and problems Ткаченко С.А.	268
Вагомість методики експертних оцінок для планування Шалигіна І.В., Воловик В.А.	270
Фінансовий потенціал та ефективне управління ним на підприємствах переробної галузі АПК Яловець В.	273
Джерела фінансування оборотних активів аграрних підприємств	
СЕКЦІЯ 5	
ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Авакян Г.Ю. Фінансово-економічна характеристика діяльності ПАТ «Кредобанк»	276
Бойко О.О. Зарубіжний досвід споживчого кредитування	280
Васильченко С. Діджиталізація: впровадження в діяльність ПАТ «Креді Агріколь Банк» в сучасних умовах	283
Гогунська К.К. Оцінка кредитного ризику фізичної особи	286
Гуцаленко О., Стефанишин Д. Аналіз розвитку банківських інновацій та нових каналів продажу банківських послуг	289

Зелінська В.С. Аналіз ринку іпотечного кредитування в Україні	292
Кікало Я. Фінансова стійкість банків як необхідна умова їх стабільного розвитку	295
Клішина М.С. Забезпечення стійкості банківської системи в умовах економічної нестабільності	298
Клюско Л.А., Матвійчук В.В., Гринюк О.І. Діяльність банківських установ на грошово-кредитному ринку в сучасних умовах	301
Ковач Н.І. Аналіз структури кредитного портфелю ПАТ “Райффайзен Банк Аваль” та оцінка його розвитку	304
Коновалюк К.Р. Аналіз стану депозитного ринку України	307
Кравченко М.О. Особливості лізингу в сучасному світі	311
Кузьменко Н.В. Стан та перспективи розвитку банківських установ - учасників грошово-кредитного ринку	313
Ленкевич О.В. Банківське регулювання в Україні: сучасний стан	316
Мушинський Б.М. Методи розрахунку фінансових ризиків у банку	319
Онопко О. Проблемні аспекти розвитку небанківських фінансових установ в Україні	321
Паньків Н.І. Взаємодія банків та небанківських кредитних установ: причини та мотиви	323
Полторак А.С., Боднар О.А., Іваненко Г.Ю. Розвиток банківської системи України як напрям зміцнення її фінансової безпеки	326
Попфалуші Я.І. Тенденції розвитку споживчого кредитування в Україні	328
Синиця О.О. Сутність та чинники впливу на забезпечення фінансової безпеки фондового ринку України	332
Скрипка Н.О. Порівняльна характеристика діяльності банківських установ	334
Твардовська К. Місце аутсорсингу в системі управління діяльністю комерційного банку	338

Уваров А.	342
Світовий досвід інновацій роздрібного банківського бізнесу	
Хамаріто О.Д.	345
Формування кредитного портфеля комерційного банку (на прикладі АТ «Ощадбанк»)	
Хімії Б.І.	347
Стан розвитку банківської системи в умовах сучасної економіки	
Хоренженко В.В.	350
Здійснення кредитних операцій банківськими установами України	
Черв'як А.В.	353
Захист інформації фінансових установ	
Шпаковська О.М.	356
Діяльність фінансових посередників на ринку банківських послуг	
СЕКЦІЯ 6	
РЕАЛІЗАЦІЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ: СУЧАСНА ПРАКТИКА ТА ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ	
Ваш Г.І.	359
Механізм здійснення митних процедур на Закарпатській митниці та його вдосконалення	
Істоміна А.І.	361
Сучасні умови реалізації митної політики в Україні	
Йолич С.	365
Сучасні проблеми при митному оформленні товарів та можливі шляхи їх подолання в Україні	
Кирпань К., Лисенко Я.	368
Аналіз стану та проблем зовнішньоекономічної діяльності в Україні	
Крицька М.І.	370
Аналіз зовнішньоекономічної діяльності України в контексті реалізації митної політики	
Кулик-Куліченко Л.В.	373
Економічні базиси необхідності використання нетарифного регулювання ЗЕД	
Медвідь О.В.	375
Проблемні аспекти адміністрування митних платежів в Україні	
Микулянець В.І.	378
Динаміка і структура митних платежів та їх роль у формуванні державного бюджету України	
Повханич Н.	380
Удосконалення діючого процесу митного контролю товарів в Україні	
Синьоока Д.В.	383

Український митний аудит - наближення до європейських норм та стандартів

Соболєва-Терещенко О., Криковлюк З. 385

Принцип «єдиного вікна» в реалізації митної політики України

Фурик І.І. 388

Досвід управління митною діяльністю в зарубіжних країнах

Шпонько К.А. 390

Митна політика: проблеми та шляхи вдосконалення

СЕКЦІЯ 7

ОЦІНОЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ

Глушач Ю.С. 393

Інститут рейтингування в оціночній діяльності трансформаційних процесів

Домнін О. 396

Проблеми вартісної оцінки нерухомості

Заславська О.І., Біланін М.С. 399

Оцінка вартості ПАТ «Ощадбанк» на основі моделі Блека-Шоулза

Ковач О. 402

Аналіз ситуації на ринку комерційної нерухомості України та

Закарпатської області

Огородник В.О., Богнат С. 405

Проблеми оцінки вартості підприємства в Україні

Огородник В.О., Кам'янка С. 407

Регулювання оціночної діяльності

Огородник В.О., Тоні М. 409

Тенденції і особливості первинного ринку житла

Саєнко В. 411

Проблеми органічної перестройки мышлення в області оціночної

діяльності

Самош О.В. 415

Шляхи вдосконалення та підвищення рівня ефективності оціночної

діяльності в Україні

Телепанич К. 418

Чинники, що впливають на вартість користування об'єктами нерухомості

будівництва, експлуатації автострад, залізниць, злітно-посадкових смуг, мостів, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів, з виробництва, транспортування і постачання тепла, електричної енергії та інше [2].

Більшість економістів вважає що до основних напрямків розвитку, які дозволять активізувати державно-приватне партнерство в Україні, відносяться:

- розвиток законодавства з питань державно-приватного партнерства;
- розвиток інституціонального середовища для розробки і реалізації партнерських проектів на регіональному рівні;
- розвиток управління і організації ДПП, механізму реалізації проектів державно-приватного партнерства на регіональному рівні [3, с.41].

Підсумовуючи результати проведеного дослідження слід зазначити, що в Україні існує необхідність підвищення рівня розвитку механізму державно-приватного партнерства і його ролі в стимулюванні соціально-економічного розвитку регіонів. В ході дослідження виявлено переваги державно-приватного партнерства як для держави, так і для приватного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Холодная Н. Д. Государственно-частное партнерство – новый тип отношений в российской экономике / Н. Д. Холодная // Вопросы государственного и муниципального управления, 2009, № 2, С. 42–56.
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]: офіційний вебсайт – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62a9b6fb-27ff-462a-b351-eeeadfb26b6f&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini>
3. Тараш Л. І., Петрова І. П. Інституціональне забезпечення державно-приватного партнерства в Україні: проблеми та напрями розвитку / Л. І. Тараш, І. П. Петрова // Економічний вісник Донбасу, 2016, №1(43), С. 35-43.

Михайло Пітюлич, д.е.н., доцент

Світлана Загоруйко, ст. викладач

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород

ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Протягом останніх років в Україні поглиблюються процеси децентралізації, пов'язані з передачею повноважень на рівень територіальної громади. Такий процес є складним та включає бюджетну та податкову децентралізацію, можливість передачі повноважень на рівень громад та формування незалежних бюджетів цих громад.

У зв'язку з особливостями розвитку Закарпатської області і специфікою її територіальної структури, проблема формування та використання місцевих фінансів є надзвичайно актуальною.

Об'єднана територіальна громада (ОТГ) вважається утвореною згідно

Законом про добровільне об'єднання територіальних громад з дня набрання чинності рішеннями всіх рад, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад, або з моменту набрання чинності рішенням про підтримку добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі [1].

Об'єднання територіальних громад сприяє:

- покращенню управління громадою: громада матиме компетентну раду та кваліфікований виконком;

- завдяки новій бюджетній політиці об'єднані громади отримують додаткові фінансові ресурси для розвитку інфраструктури - доріг, освітлення, водопостачання, водовідведення, утилізації побутових відходів тощо.

- більш ефективного управління, наявність планів розвитку, прозорість рішень зроблять громади привабливими для інвесторів, що забезпечить економічний розвиток та нові робочі місця. У громадян, особливо у молоді, нарешті з'явиться можливість для реалізації власного потенціалу в тому місці, де вони народились та вирости.

У Закарпатській області створено 6 об'єднаних територіальних громад: Тячівська (Тячівська міська рада, Руськополівська сільська рада, Лазівська сільська рада), Вільховецька (Вільховецька сільська рада, Вільховецько -Лазівська сільська рада, Добрянська сільська рада), Полянська (Полянська сільська рада, Плосківська сільська рада, Родниківська сільська рада), Перечинська (Перечинська міська рада, Ворочівська сільська рада, Зарічівська сільська рада, Сімерська сільська рада, Сімерківська сільська рада), Іршавська (Іршавська міська рада, Лозянська сільська рада), Баранинська (Баранинська сільська рада, Холмецька сільська рада, Великолазівська сільська рада, Яроцька сільська рада) [2].

Формування нових територіальних громад пов'язано, насамперед, з можливістю їх самодостатнього розвитку, на що впливає велика кількість ризиків, основу яких складають фінансові ризики [3].

Держава проводить стимулювання розвитку ОТГ, шляхом використання дотаційних методів управління. Такий вплив спрямований на залучення фінансових ресурсів до місцевого бюджету ОТГ. З метою виявлення змін у розвитку ОТГ проаналізовано доходи (табл. 1) та видатки місцевих бюджетів ОТГ Закарпатської області. Інформація про доходи місцевих бюджетів Баранинської ОТГ, Іршавської ОТГ, Перечинської ОТГ відсутня, так як вони створені у 2017 р.

Щодо доходів ОТГ Закарпатської області, то прослідковується значне збільшення доходів у Тячівській ОТГ за 2017 р. – 83212,6 тис. грн., що становить 15,55 % обласного бюджету. Вільховецька ОТГ збільшила свої доходи з 1,64% до 1,95%, Полянська ОТГ також покращила стан отримання доходів у розмірі 2,14-3,62% обласного бюджету [2].

Таблиця 1

Доходи сформованих ОТГ у Закарпатській області за 2016-2017 рр., тис. грн. *

№ п/п	Назва районів гірських територій	Податки, збори та інші доходи						
		Фактично надійшло за відповідний період 2016 р.	Планові показники на 2017 р.	Фактично надійшло станом на 01.01.2018 р.	Відхилення до фактичних надходжень за відповідний період 2016 р.		Відхилення до планових показників	
					у %	+, -	у %	+, -
1.	Вільховецька ОТГ	6576,3	10400,0	10414,6	158,4	3838,3	100,1	14,6
Продовження таблиці 1								
2.	Тячівська ОТГ	62669,5	75752,6	83212,6	132,8	20543,1	109,8	7460,0
3.	Полянська ОТГ	8535,8	19220,9	19393,7	227,2	10857,9	100,9	172,8
4.	Обласний бюджет	399775,7	534828,1	535243,7	133,9	135468,0	100,1	415,6

*Розроблено на основі [2]

Видаткова частина бюджетів ОТГ Закарпатської області спрямована на фінансування державного управління, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту, житлово-комунального господарства, економічної діяльності та реверсних дотацій. Аналіз структури видатків засвідчує, що найбільша їх кількість зосереджена у всіх ОТГ на розвиток освіти (початок 2018 року), зокрема, що становить для гірських територій Полянської ОТГ 1943,9 тис.грн. (73,2% від загальної суми касових видатків) та Перечинської ОТГ 2656,7 тис.грн., (69,6% від загальної суми касових видатків). Менша кількість видатків спроможних об'єднаних громад гірських територій спрямована на державне управління у Полянській ОТГ 14,1% та Перечинській ОТГ 18,4% від загальної кількості касових видатків. Гірша ситуація спостерігається у фінансуванні охорони здоров'я, що становить у Полянській ОТГ 165,4 тис. грн., Тячівській ОТГ 370,5 тис. грн. та Вільховецькій ОТГ 439,2 тис. грн [2].

Найбільша частина видатків припадає на Тячівську ОТГ що складає 4,7% обласного бюджету (початок 2018 року). Іршавська ОТГ та Перечинська ОТГ становлять однакову частину видатків у розмірі 2,8%. Найменша кількість видатків спостерігається у Полянській ОТГ – 1,9% обласного бюджету [2].

Звертаємо особливу увагу на об'єднаних громад саме гірських територій Закарпатської області. З переліку створених ОТГ області до них відносяться Перечинська ОТГ та Полянська ОТГ. Особливості дохідної та видаткової частини бюджетів спроможних об'єднаних громад гірських територій :

- фінансовий аналіз Перечинської ОТГ, показав, що за 2017 рік власні надходження бюджету зросли з аналогічним періодом 2016р. у 1,4 раза на 9664,2

тис. грн. Основну частину власних ресурсів становлять надходження від платників єдиного податку (крім с/г виробників) 13,6 %; доходів від відчуження нерухомості та землі 5%; податку на прибуток підприємств комунальної власності 0,1%; плати за землю 22,1%; податок на нерухомість 0,7%, акцизний збір 6,4%, інші місцеві податки і збори 8,4%; доходів від оренди комунального майна 0,1%; трансфертних надходжень 24,5%; інші доходи становлять 19,1% [4]. Видаткова частина бюджету Перечинської ОТГ спрямована на розвиток дошкільної освіти, державне управління, благоустрій, бюджетний розвиток, інше;

- фінансовий аналіз Полянської ОТГ показав, що за 2017 р. власні надходження бюджету зросли порівняно з аналогічним періодом 2016 р., у 2,3 раза, і становлять 19939,7 тис. грн. Основну частину власних ресурсів становлять надходження від податку на доходи фізичних осіб 48 %, податок на майно 23 %, єдиний податок 19 %, акцизний податок 2 %, рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів 2 %, туристичний збір 3 %, власні надходження бюджетних установ [5]. Видаткова частина бюджету Полянської ОТГ у 2017 р. збільшилася на 35560,6 тис. грн., з яких лєвова частка була спрямована на фінансування закладів освіти.

Вище наведене засвідчує, що фінансова частина об'єднаних територіальних громад гірських територій є найбільш суттєвою, від якої значною мірою залежить успішність функціонування розвитку таких громад. Наявність економічно активних суб'єктів підприємницької діяльності, достатня кількість кваліфікованих трудових ресурсів, розвинена промислова та соціальна інфраструктура – все це та багато іншого є основою для успішного розвитку громади.

Результатом реформи стало підвищення зацікавленості органів місцевого самоврядування у збільшенні надходжень до місцевих бюджетів, пошуку резервів їх наповнення, покращення ефективності адміністрування податків і зборів. Об'єднані громади показують високі і динамічні темпи приросту власних доходів. У частині використання коштів увага акцентується на необхідності формування найбільш оптимальної структури бюджетних видатків, створенні ефективного не надто чисельного управлінського апарату, здійсненні постійного аналізу витрачання бюджетних коштів і упередженні випадків їх нераціонального витрачання.

Показники виконання місцевих бюджетів відображають загальний соціально-економічний стан відповідної території та її потенціал до сталого розвитку. Наявність достатніх ресурсів у місцевих бюджетах є запорукою того, що територіальна громада має можливість надавати більш якісні та більш різноманітні послуги своїм жителям, реалізовувати соціальні та інфраструктурні проекти, створювати умови для розвитку підприємництва, залучення інвестиційного капіталу, розробляти програми місцевого розвитку та фінансувати інші заходи для всебічного покращення умов проживання жителів громади.

Список використаних джерел:

1. Закон України. Про добровільне об'єднання територіальних громад (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91) [Електронний режим]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
2. Закарпатська обласна державна адміністрація [Електронний режим]. – Режим доступу: <http://www.carpathia.gov.ua/>
3. Савастєєва, О.М. Ризики ефективності бюджетного процесу на рівні об'єднаних територіальних громад /О.М. Савастєєва// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2017. – № 26 (Том 2). – С. 92-95.
4. Перечинська міська рада [Електронний режим]. – Режим доступу: <http://www.perechyn.com.ua/>
5. Полянська громада [Електронний режим].–Режим доступу:<http://polyanska-gromada.gov.ua/>

Катерина Сочка, к.е.н.,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ: ІНСТРУМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ ЧИ РОЗВИТКУ

Вихідною передумовою ефективної реалізації завдань соціально-економічного розвитку регіонів є формування достатньої та диверсифікованої фінансової бази. Традиційно найбільш вагомим джерелом фінансування потреб регіонів та громад вважаються відповідні місцеві бюджети. Склад та структура видаткової частини бюджетів відображають пріоритети органів влади у фінансуванні найбільш актуальних завдань розвитку відповідного регіону. Конкретна спрямованість видатків місцевих бюджетів визначається такими основними чинниками, як рівень місцевого бюджету, що визначає перелік закріплених за ним Бюджетним кодексом України [1] дохідних джерел і видаткових повноважень; демографічна ситуація та тенденції розвитку людських ресурсів; стан соціальної та економічної інфраструктури; рівень розвитку економіки регіону та використання його економічного потенціалу; інші чинники (природоохоронні тощо).

Місцеві бюджети України орієнтовані переважно на задоволення соціальних потреб населення, що підтверджується аналізом динаміки їх складу та структури на прикладі зведеного бюджету Закарпатської області (табл. 1).

Дані таблиці 1 завідчують абсолютне переважання в структурі видаткової частини бюджету області соціальної складової – в межах 85,9% - 83,7%, видатки на галузі економіки демонструють тенденцію до поступового збільшення від 8,8% (2015 р.) до 10,2% (2017 р.), видатки на природоохоронні заходи займають мізерне значення – 0,04 – 0,02% видатків бюджету області.